

Yttrande över remiss från Utbildningsdepartementet gällande promemorian Ökad kompetens i säkerhetsfrågor vid universitet och högskolor

Sammanfattning

Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) anser att det föreligger en avgörande skillnad gällande uppfattningen om styrelsens respektive ledningens uppdrag, vilket påverkar uppfattningen om lärosätenas autonomi. SLU anser även att det finns ett behov av att förtydliga vilken kunskapsnivå som avses gällande säkerhetsfrågor. Sammanfattat avvisar SLU förslaget om ändring i högskoleförordningens portalparagraf, och föreslår i stället ett tillägg i regleringsbrevet under en tid det är önskvärt att trycka på vikten av ett visst sakområde.

Generella synpunkter

SLU anser att det föreligger en avgörande skillnad gällande uppfattningen om styrelsens respektive ledningens uppdrag, vilket påverkar uppfattningen om lärosätenas autonomi.

Specifika synpunkter

Lärosätenas autonomi

Uppdraget och därigenom promemorian har ett särskilt fokus på universitetens och högskolornas styrelser. Därtill anges lärosätenas särart och autonomi som en utgångspunkt för uppdraget. Den beskrivning av styrelsens roll som genomgående används i promemorian skiljer sig enligt SLU från den roll styrelsen respektive ledningen faktiskt har inom universitet och högskolor. SLU anser att beskrivningen orsakar ett grundläggande problem med promemorian eftersom det går emot utgångspunkten om lärosätenas särart och autonomi. SLU vill förtydliga att en styrelse, genom förordningen om intern styrning och kontroll (FISK), idag redan har ett tydligt ansvar och verktyg för att kunna adressera frågor runt säkerhet och

riskhantering. Autonomi för lärosäten innebär sedan att lärosätena själva kan avgöra på vilken nivå uppgifter ska hanteras. Förutom att rektor har restkompetens har även den operativa ledningen restkompetens vilket är viktigt eftersom styrelsen inte ska arbeta operativt. Den i promemorian återgående frågan om styrelsen låser lärosätena till en nivå och påverkar därför enligt SLU lärosätenas autonomi negativt, utöver att det går emot uppdragets betonade utgångspunkt om lärosätenas särart och autonomi.

Författningsförslag

I uppdraget som föranlett promemorian framgår att nödvändiga författningsförslag ska lämnas. SLU vill betona att lagändringar ska föregås av en lagstiftningsprocess av hög kvalitet. Denna utredning innebär ett förslag på lagändring i högskoleförordningens portalparagraf. I avsnitt 7.3 anges uttryckligen att lärosätena möter hot och risker som förändras över tid. En portalparagraf ska vara hållbar över lång tid vilket enligt SLU inte överensstämmer med en ändring som förorsakats av hot och risker som kommer förändras över tid. SLU föreslår en ändring av regleringsbrevet under en tid det är önskvärt att trycka på vikten av ett visst sakområde.

Kompetensutvecklande insatser

Att fortgående kompetensutveckling och möjligheter till detta är en viktig fråga instämmer SLU med. Däremot vill SLU förtydliga att det gäller alla områden ett specifikt lärosätets styrelse och ledning behöver ha kompetens inom. Frågan om fortgående kompetensutveckling aktualiserar återigen frågan om lärosätenas autonomi, det vill säga vilken nivå det ska ske på.

Avseende avsnitt 7.3 önskar SLU inledningsvis se ett förtydligande av vilken kunskapsnivå som avses ska uppnås av styrelsen och ledningen. I promemorian anges "en övergripande kunskap om och förståelse för säkerhetsfrågor och säkerhetsskydd", såväl som "ha viss kunskap om och förståelse för". Enligt SLU innebär det en annan kunskapsnivå än de stora krav på kunskap och beredskap som i promemorians sammanfattning anges föreligga. Det framgår även i avsnitt 7.3 att "regeringen ansvarar för att de krav som ställs på lärosätena är tydliga" vilket SLU anser att det i promemorian inte är eftersom det är motsägelsefulla beskrivningar som genomgående används. Det är även en fråga om det är ett krav eller inte avseende den utbildning som föreslås att Försvarshögskolan ska tillgängliggöra.

Beslut om detta yttrande har fattats av rektor Maria Knutson Wedel efter föredragning av jurist Kajsa Svensson.

Yttrande över remiss från Utbildningsdepartementet gällande promemorian Ökad kompetens i säkerhetsfrågor vid universitet och högskolor

Maria Knutson Wedel

Kajsa Svensson